

CIRKUSZI AKROBATIKA

Alaputatási és szakmódszertani periodika

Szonday Szandra: Cirkuszművészeti szemináriumok az ELTE-n – Tapasztalatok (2. rész)

A 2011/2012-es tanév szemináriumairól készült összefoglaló az előző lapszámomban olvasható: http://www.epa.hu/01400/01461/00015/pdf/EPA01461_cirkuszi_akrobatika_2012_01_06_szonday.pdf.

Sikerként könyvelhettem el, hogy a nyár eleji konferencián¹ az egyik hallgató színvonalas előadással szerepelt, egy másik „törzshallgató” pedig szakdolgozata témájául választotta a cirkuszt.

Az idei őszi félévet Bársony Mártonnal közösen jegyeztük. Miután ő a bohócokkal foglalkozik, az órákat kettéosztottuk, és felváltva tartottuk egy-egy közös téma szerint (tér, idő, test, dráma, stb.). Ezek az órák már szövegcentrikusabbak, „filozófikusabbak” (a hallgatók kezébe hosszú olvasmánylistát nyomtunk, gazdag ajánlott irodalomjegyzékkel a későbbi tájékozódáshoz), és kevésbé interaktívak voltak (mint ahogy egyébként jómagam terveztem), ugyanakkor, nagy örömünkre, rekordszámú hallgató járt az előadásokra.

2012/13 I. félév

Szonday Szandra, Bársony Márton: Cirkuszesztétika, bohócesztétika

Jegyszerzés: dolgozat év végéig egy témában VAGY referátum egy szövegből (lásd bibliográfia), az órához kapcsolódóan.

Tervezett tematika

a. A cirkusz története, meghatározása (Szonday Szandra)

- Forma és funk: a populáris művészet esztétikai kihívása. In: Richard Shusterman: Pragmatista esztétika (Kalligram, 2003)
- Jánosi György: A szórakozás történelmi funkcióváltozásai (Magvető Kiadó, 1986)
- Bálint Lajos: Színészek, táncosok, artisták (Gondolat Kiadó, Budapest, 1979)
- Orlóci Edit: Szabad a porond. A magyar cirkuszi testnyelvjáték 1890-1914 (Jószöveg Műhely Kiadó, Budapest, 2002)
- Bánfai Ágnes: „A torna és a cirkuszi akrobatika közötti azonosságok és különbségek” Cirkuszi Akrobatika, I. évf. 1. (2008)
- H. Orlóci Edit, „Akrobata – Artista” Cirkuszi Akrobatika, I. évf. 1-2. (2008)

b. A bohóc története, meghatározása (Bársony Márton)

- - Pap János: A bohóc archetípusa. In: Tóvay Nagy Péter (szerk.): Cirkuszkutatás 2006-2007 (Jószöveg, Budapest, 2007)
 - Cheesmond, Robert: Where the Antic sits. In: David Robb (ed.): Clowns, fools and picaros : popular forms in theatre, fiction and film (Amsterdam : Rodopi, 2007)
 - Pap János: Bohóchumor In: Tóvay Nagy Péter (szerk.): Cirkuszkutatás 2008-2009 (Jószöveg Műhely Kiadó, Budapest, 2009)
 - Welsford, Enid: The fool: his social and literary history (Faber & Faber, 1968)
 - The Fool and the Trickster: Studies in Honour of Enid Welsford (Rowman and Littlefield Publishers Inc, 1979)

1. a. **Dramaturgia és idő a cirkuszi műsorban** (Sz.Sz.)

- - Paul Bouissac: Semiotics at the Circus (De Gruyter Mouton, Berlin/New York, 2010)

b. **A bohóc és a szelep-funkció, a bohóc és az idő**(Sz. Sz.)

- James G. Frazer: Az aranyág (Osiris, 2005)
- Bahtyin., M.M.: Francois Rabelais művészete, a középkor és a reneszánsz népi kultúrája (Osiris, 2002)
- Szilágyi Ákos: A megváltó nevetés. In: Pannonhalmi szemle. 6. 1998. 2. 17-28.

1. a. **A cirkuszi tér**(Sz.Sz.)

- - - Paul Bouissac: Semiotics at the Circus (De Gruyter Mouton, Berlin/New York, 2010)
 - Foucault: Más terekről. Heterotópiák (1967) (ford. Erhardt Miklós) In: Exindex, kortárs képzőművészeti folyóirat, archívum - <http://exindex.hu/index.php?page=3&id=253>

b. **A rituális nevetés tere**(B.M.)

- - - Watson, Donald Gwynn: Erasmus' Praise of Folly and the Spirit of Carnival. In: Renaissance Quarterly, 32/3. (1979. ősz), The University of Chicago Press, 333-353.
 - Foucault, Michel: A bolondság története a klasszicizmus korában. (Atlantisz Könyvkiadó, Budapest, 2004)

a. **A cirkuszi test**(Sz.Sz.)

- - Várszegi Tibor: „Test és idő. Filozófiai-esztétikai kísérlet.” in Várszegi Tibor (szerk.): Fordulatok: Hungarian theatres, 1992. (Magánkiadás, Budapest, 1992)
 - Uő.: „A test tudása. Nagy József színháza.” in Nagy József (Kijárat Kiadó, Budapest, 2000)
 - Kleist, Heinrich von: Über das Marionettentheater - <http://www.kleist.org/texte/index.htm>
 - Schlemmer-Moholy-Nagy-Molnár: A Bauhaus színháza (Corvina, 1978)

b. **A bohóc teste**(B.M.)

- - Agamben, Giorgio: Az uralkodó teste (fordította: Neumann Anna) In: 2000. Irodalmi és társadalmi havi lap. (2005. május) - <http://www.ketezer.hu/> archívum, 2005. május 5.
 - Bóna László: Stan és Pan. Felebohócok. In: Filmvilág, 2000/1., 45-49. o.
 - Fellini, Federico: Játszani, mint a gyermek (Háttér Kiadó, Budapest, 2003)
 - Fellini, Federico: Mesterségem, a film. (Gondolat, Budapest, 1988)
 - Jampolszkij, Mihail: A király mint homo sacer. In: 2000, 2005. május 13. (<http://www.ketezer.hu/>, archívum)
 - Szilágyi Ákos: Homo sacer. In: 2000, 2005. május 3. (<http://www.ketezer.hu/>, archívum)

1. a. **Dráma a porondon** (Sz.Sz.)

b. **Shakespeare bohócai** (B.M.)

- - Foucault, Michel: A bolondság története a klasszicizmus korában. (Atlantisz Könyvkiadó, Budapest, 2004.)
 - Kott, Jan: Kortársunk Shakespeare (Gondolat Könyvkiadó, Budapest, 1970)

1. a. **Újcirkusz - alternatív cirkusz**(Sz. Sz.)

- - Fuchs Livia (szerk.): Fejezetek a modern tánc történetéből (Magyar Művelődési Intézet, Budapest, 1995)
 - - Uő.: Száv év tánc (L'Harmattan, Budapest, 2007)
 - „A nagy mutatóvány” Figyelő 2007, n. 23.
 - Halász Tamás, „A cirkusz szíve. A svéd Cirkus Cirkör.” Világszínház 2004/5.
 - „Egy újabb fejezet (CCN D'Orleans - Compagnie Josef Nadj: A virrasztók)” Balkon, 2002/4.
 - „Fűrészpor és táncpadló” Bárka Színház Hajónapló (Forrás: McTeka)
 - „Határvidékeken. Impressziók cirkusz és kortárs tánc közös kalandjáról az ezredfordulón.” Világszínház (Forrás: McTeka)
 - „Tényleg van másik” Balkon, 2001/4.
 - „Verona a porondon” Színház, 2003. szeptember
 - „Színház és/vagy cirkusz?” Ellenfény 2001/3.
 - Molnár Gál Péter, „Új cirkusz és ellencirkusz” Népszabadság 1999. IX. 26.
 - Nánay Fanni, „Kezdetben vala a cirkusz” Ellenfény, 2003/3.
 - Rényi András, „A banalitás kontúrjai” Színház, 2002./7.

b. **Az avantgárd bohóc**(B.M.)

- - Szabolcsi Miklós: A clown, mint a művész önarcképe (Corvina, Budapest, 1974)

1. a. **Cirkusz-kutatás napjainkban**(Sz. Sz.)

- Lásd: McTEKA -kiadványok, cirkusziakrobatika.hu

b. A bohóc és a tudomány napjainkban, a *coulrophobia*(B.M.)

Durwin, Joseph: Coulrophobia and the Trickster. In: Trickster's Way, 3/1. 4. cikk (The Berkeley Electronic Press, 2004)

1 Porondon: a cirkusz – A cirkuszkutatás helyzete 2012-ben; lásd: <http://cirkusz.wix.com/porondonacirkusz>